REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 197. Braşov, Luni-Marţĭ 5 (18) Septemvrie. 1900.

Serbările din Blaşiŭ.

Astădĭ se încep în Blaşiŭ serbările aniversării de două-sute de anĭ dela unirea cu biserica Romei, carĭ serbărĭ vor dura trei dile şi se vor ţiné şi în întréga provinciă metropolitană la finele lunei curente.

Aniversarea acésta, care reamintesce o epocă de cea mai mare însemnătate în viaţa poporului român din Transilvania, Bănat şi Ţéra unguréscă, a fost mai întâiŭ sulevată şi cerută în sinódele protopopescĭ din primăvara şi vara anului trecut şi în urmă a fost hotărîtă de a-se face de către Sinodul archidiecesan din Blaşiŭ.

Tóte aceste întrunirĭ preoţescĭ s'au ţinut din incidentul nouelor şi grelelor lupte, ce se impuneau bisericei române unite în urma uneltirilor din timpul de faţă îndreptate în contra esistenţei, organisaţiunei şi vadei sale de către adversarii ei secularĭ. De aceea pe lângă simţul de pietate şi de alipire către biserică, ce a condus pe părinţii Sinódelor, ei au avut în vedere de sigur, ca prin aniversarea acésta provincia metropolitană de Alba-Iulia sĕ-şĭ manifesteze esistenţa ei de sine stătătóre, pe basa trecutului sĕu istoric. Acésta vom înţelege-o şi mai bine avênd în vedere, că adversarii vieţii autonome a bisericei române unite vĕd cu ochĭ rĕi acésta manifestare, căcĭ ei ar fi dorit, ca Blaşiul şi tótă provincia metropolitană sĕ ia parte la sĕrbările catolice dela Strigoniu, identificându-se cu catolicii ungurĭ, de pildă cum au făcut Rutenii.

Prin aceea, că tot din îndemnul aniversării I. P. S. Sa Archiepiscopul şi Metropolitul a conchemat şi sinodul provincial pe diua de mâne 5 (18) Septemvrie 1900, s'a accentuat şi mai mult caracterul amintit al manifestaţiunei.

Serbările dela Blaşiŭ rechémă în memoriă stăruinţele, suferinţele speranţele şi desamăgirile, succesele şi pierderile şi luptele nestîrşite ale unei părţĭ însemnate a poporului nostru ciscarpatin pentru îmbunătăţirea sorţii sale prin biserică şi cultura lăţită de ea. Tóte aceste momente din viaţa nóstră naţională bisericéscă trec pe dinaintea ochilor noştri sufletescĭ. Vedem de-oparte lupta gignatică a unor archierei vrednicĭ, plinĭ de abnegare şi pĕtrunşĭ de dorul de a védé poporul ridicat la o tréptă démnă de omenime şi de a apĕra drepturile, aşedĕmintele rĕsăritene şi caracterul naţional al bisericei; şi vedem de altă parte, persecuţiunile şi intrigele nesfîrşite ale adversarilor, carĭ au voit sĕ se foloséscă de unire pentru a desbina pe Românĭ şi a-i aduce în aservire faţă cu catolicii ungurĭ, în care stare înainte de unire ajunseseră episcopii şi întreg clerul faţă cu calvinismul. Vedem înălţându-se focarul şcólelor din Blaşiŭ; vedem trinitatea Clain, Şincai şi Maior ridicând drapelul originei nóstre latine săpată în monumentul *aere perennius* de pe forul lui Traian din Roma; îi vedem încunjuraţĭ, urmaţĭ şi imitaţĭ, de mândra pleiadă, care a pus temelia şcólei nóstre naţionaliste; vedem, în fine, că cu încetul cu încetul s'a mai îmbunĕtăţit şi situaţiunea materială a clerului trecut la unire, care mai înainte era de tot tristă,, îl vedem bucurându-se şi el de óre-care scut. Vedem în timpul cel mai nou, cum din episcopia umilită, prigonită şi subminată de Iesuiţĭ, în urma gloriei repurtate de armele luptătorilor noştri dela 1848/49 s'a făcut Metropoliă, şi cum clerul din întréga acésta Metropoliă a ajuns la un grad însemnat de cultură în raport cu trecutul.

Tóte aceste le vedem. Dér când ne bucurăm de succesele dobêndite în favorul luminării şi a înaintării poporului nostru, trebue sĕ ne gândim în aceste momente însemnate şi la lucrarea de subminare a contrarilor bisericei şi ai neamului nostru, care — cu tóte stăruinţele şi progresele făcute în aceştĭ două-sute de anĭ în sînul bisericei române unite, şi cu tóte că ea are hierarchiă propriă, archierei şi preoţĭ luminaţĭ, — totuşĭ acéstă lucrare a neadurmiţilor şi neîmpăcaţilor contrarĭ se continuă încă şi astădĭ, ameninţând cu cele mai marĭ pericule chiar esistenţa bisericei române greco unite.

La apărarea în contra acestor marĭ pericule trebue sĕ se gândéscă Românii întruniţĭ la serbările din Blaşiŭ şi sĕ se inspire de spiritul apostolic al nemuritorilor fii ai bisericei, a căror grije a fost de a păzi înainte de tóte caracterul ei naţional, ca ochii din cap.

Convocarea
Congresului naţional bisericesc gr. or.

Ioan, *din îndurarea lui Dumnedeu archiepiscop al bisericei ortodoxe în Transilvania şi metropolit al Românilor greco-orientalĭ din Ungaria şi Transilvania.*

Preasânţiţilor fraţĭ episcopĭ, venerabilelor consistóre eparchiale, onorabililor deputaţĭ congresualĭ, iubitului cler şi popor din provincia Nóstră metropolitană: dar şi milă dela Dumnedeu, şi salutarea Nóstra cordială!

Avênd în vedere §§. 151 şi 152 din statutul organic, convocăm şi prin acestea dechiarăm de convocat *congresul ordinar naţional-bisericesc* al provinciei Nóstre metropolitane la biserica parochială din cetatea Sibiiu, pe Dumineca ce cade în *1 (14) Octomvrie a. c.* la 9 óre înainte de amiadĭ, în care di după terminarea ritualelor bisericescĭ va urma numai decât deschiderea congresului şi se vor începe lucrările congresuale conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reşedinţa Nóstră archiepiscopéscă-metropolitană în Sibiiu, la 31 August (13 Septemvrie) 1900.

Ioan Meţianu, m. p.

Sinod provincial.*)

In 18 Sept. st. n. c. se va întruni la Blaşiŭ sinodul provincial al Românilor gr. uniţĭ aprópe după 10 anĭ érăşĭ. In tot anul ar dori tótă inima gr. unită română sĕ se întrunéscă, dér nu sinodul provincial al Românilor gr. uniţĭ, ci *sinodul general al Românilor gr. uniţi*, căcĭ numai dela acesta se póte spera vindecarea multelor rele, ce bântue biserica şi învĕţământul nostru şi le ameninţă cu peire.

N'avem representaţiunĭ bisericescĭ; nu scim cei mai mulţĭ, nicĭ în oraşe ce are, ce n'are biserica, nu ne interesăm de ea şi de lucrurile ei, mai târdiu începem a deveni indiferenţĭ până a ne înstrăina de ea şi de aci e numai un pas până chiar la inimiciţiă. Fratele devenit inimic e mai rĕu, decât inimicul străin.

Cetirea „raţiocinielor" (socotelelor) înaintea credincioşilor în tot anul — unde se cetesc — nu e representare bisericéscă şi strică mai mult decât folosesce. Strică, pentru-că dă ansă ómenilor la certe şi împărăchierĭ şi lucrului nu-i folosesce, căcĭ, ce s'a făcut rĕu peste tot anul, cu cetirea raportului despre acesta la finea anului rĕul nu se va preface în bine.

Lipsa representanţei bisericescĭ aduce cu sine rĕcirea inimilor nu numai în cele ale credinţei, dér şi faţă cu interesele materiale ale bisericei. Nu jertfesce, nu testéză, ca la alte confesiunĭ, aprópe nimenĭ, ceva bisericilor, nu se intereséză de ce este, şi se prăpădesce ce s'a adunat. cu multă trudă şi în mulţĭ anĭ.

De 200 de anĭ, de când esistă biserica nóstră gr. unită cu cevaşĭ zel s'ar fi putut aduna în fiă-care comună bisericéscă averĭ frumóse.

*) Dăm loc acestui articul, ce ni-l trimite un distins fiiu al bisericei din părţile cele mai espuse ale Metropoliei române unite, reservându-ne a face observările séu obiecţiunile nóstre la cele espuse cu altă ocasiune. — Red.

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

(9)

Antropomorfism şi antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

Ţéstă. Ţéstă séu ţest sĕ numesce scutul boltit la brósca ţestósă, apoi un fel de cuptor portativ la ţéră.

Creerĭ. Metaforic indică creerii partea mai scutită şi mai ascunsă a unei înălţimĭ: *creerii* munţilor, *creerii* Carpaţilor.

Creştet. Afară de creştetul capului sĕ vorbesce antropomorfic de creştet la orĭ-ce obiect, ce dispune de un punct mai înalt de culminaţiune, aşa d. e. *creştetul* muntelui, *creştetul* arborelui etc. In acelaşĭ sens sĕ dice şi *creasta*[1]) munţilor. Sĕ se compare lat. *vertex* (creştet) aplicat la munţĭ (Quint. Inst. 8, 3, 48) apoi în sens de pol. (Cic. N. D. 2, 41, 105.)

[1]) Sĕ se vadă mai jos etimologia cuvêntului creştet.

Frunte. Sinonim cu cap ca antropomorfism este ***fruntea*** (contrarul códă) cu derivaţiunea ***fruntaş*** (contrarul *codaş*). Sĕ se compare espresiunile: în *fruntea* mesii; a fi tot-déuna în *frunte*; *fruntea* (elita) negustorilor; om de *frunte* adecă om ce stă tot în frunte etc. Sĕ se compare şi neologismele ***front*** şi ***frontispiciu.***

Obraz. De *obraze* sĕ vorbesce la ghete séu cisme, avênd acelaşĭ sens, ca şi căputa[2]).

Falcă. Antropomorfic sĕ usitéză numai diminutivul *fălcea*, d. e. *fălcea* de saniă. (talpă de rĕzimat.)

Dinte. Dinţĭ sĕ numesc de regulă o serie de vêrfurĭ ascuţite, ce urmédă unul după altul: aşa sunt dinţii la firĕstrĕu, pieptine etc. Sĕ se compare în limba latină: dens pectinis (pieptine), Varro, L. L. 5, 23, 33; Tibull. 1, 9, 68; dens serrae (firĕstrĕu), Plin. 16, 43, 83. Dinte ca antropomorfism obvine şi în următórele numirĭ botanice: dintele cânelui (Erythronium), dintele dracului (Bidens tripartita), dintele leului etc. — ***Măseaua*** sĕ aplică antropomorfic, de câte orĭ e vorba de colţurĭ tîmpite şi mai gróse: măselele la rótă.

[2]) Căputa e partea piciorului dela încheietura glesnelor până la degete; antropomorfic *căpută* se numesce şi partea corĕspundĕtóre a încălţămintelor; compară *talpă* şi *călcâiu* la picior şi apoi la încălţăminte; *piept* şi *spate* la corp şi apoi la haine.

Ochiŭ. Antropomorfisarea ochiului asemenea o întêlnim într'o mulţime de casurĭ: ochiŭ e geamul dela feréstră, ochiŭ de pădure sĕ numesce luminişul séu rariştea în crâng; ochiŭ e şi vîrtejul de apă, séu găurelele, ce se forméză în pâne séu brânză; ochiurĭ sunt şi petele de grăsime pe suprafaţa supei, séu punctele colorate la jocul de cărţi, séu pe penele păunului. Tot de ochiŭ se vorbesce şi la ţesăturĭ, plasă; ochiŭ sĕ numesce şi veriga la lanţ, chilióra séu căsulia la stup, apoi un boboc de flóre séu mugurele. Ochiurĭ se numesc şi ouĕle prăjite în unt. Ce e *ochiul de găină*, asemenea scie orĭ şi cine. Regnul botanic séu zoologic încă are aspectul unui Argus presărat de sus până jos cu ochĭ scânteitorĭ şi vii. *Ochiul boului* sĕ numesce mărgărita (Bellis perenis séu şi Aster amellus séu Buphthalmum); *ochiul sórelui* e heliotropul, ér *ochiul şearpelui* miosotul. Din regnul zoologic mai cunoscută e păsăruica numită *ochiul boului* (auşel, sfredeluş) şi fluturaşul numit *ochiul păunului.* — Sĕ se compare următórele antropomorfisme ale ochiului în limba latină: *oculus*, indicând petele colorate la panteră séu păun. Plin. 8, 17, 23; 13, 15, 30; oculus, mugurul la plante, Verg. Georg. 2, 73. De aicĭ verbul *inoculare*, a inocula, altoi cu ochĭ, căcĭ acest soiŭ de altoire era cel mai usitat la Romanĭ. Oculus sĕ mai numesce la Plinius, 25, 13, 102 planta Aizoum maius.

Gene. Usul antropomorfic al genelor e fórte interesant din punct de vedere semasiologic: genele indică figurat tot-deuna lumina séu ceva luminat. *Geana dilei* e aurora dimineţii, zorile dilei (lat. *oculus* diei.), *geana câmpului albui* e zarea luminată a câmpului. La Aromânĭ geana are sensul special de luminiş, rarişte în crâng (clairère[1]), ceea-ce în graiul nostru, al Româ-

[1]) Obedenaru, Texte macedo-române, Glossar

In loc de a se aduna şi mări la câtime însemnată aceste averĭ, se topesc pe lângă manipularea lor neraţională şi fără grije, pe ḑi ce merge. Ne avênd avere comunitatea bisericéscă, se năcăjesce parochul, se năcăjesce învĕţătorul în ea. Ambii umblă sĕ scape de ea. Cel dintâiŭ fuge la parochiă mai bună, cest din urmă la scólele de stat. Aprópe toţĭ învĕţătorii mai harnicĭ trec la scólele de stat. Aḑĭmâne ne putem închide scólele. Motivul principal e esplicabil. Cu plata, ce şi cum se dă la un învĕţător confesional la noi, nu póte omul trăi, necum sĕ-şĭ susţină şi créscă familia.

Din lipsa representanţei bisericescĭ se nasc şi certele şi frecările cele multe între preoţii şi învĕţătorii noştri. E raritate sĕ audĭ, că preotul trăesce bine cu învĕţătorul. Causa este, pe lângă rivalităţĭ nesocotite de autoritate, şi aceea, că lipsind unul séu altul în comunitatea bisericéscă, celalalt usurpă folosirea unor realităţĭ aparţinĕtóre celui ce lipsesce şi mai târḑiu se încércă a şi-le şi ţiné. De aci certe şi acusărĭ fără fine, căcĭ fiind noi bisericesce neorganisaţĭ, n'avem în cele mai multe casurĭ nicĭ date, nicĭ documente, pe basa cărora s'ar puté aduce în certele aceste judecăţĭ drepte şi basate.

N'avem nicĭ representanţă a tracturilor şi vicariatelor. Protopopii şi vicarii fac ce pot şi ce sciu cu vaḑa lor personală. Puterea morală şi auctoritatea cea mare, ce ar avé-o un tract protopopesc şi vicariat organisat corĕspunḑĕtor ca for de competinţă, ne lipsesc cu totul. Şi, Dómne! câţĭ numai dintre domnii preoţĭ şi învĕţătorĭ ar avé lipsă de a fi certaţĭ **de fraţĭ şi între fraţĭ** pentru purtarea lor şi de a fi ţinuţĭ pe cărarea cea dréptă indicată de chiămarea lor cea sântă şi sublimă.

Tóte lucrurile bagatele merg la ordinariate (consistorii). Acolo neputêndu-se resolva din multe cause iute, aicĭ acasă se înveninéză tot mereu, până ce ajung éră̆şĭ într'o ediţiune deja periculósă pentru parochia respectivă la ordinariat şi apoi nu se mai pot aplana în cele mai multe casurĭ fără de a compromite autorităţile supreme bisericescĭ. Nu este disciplină mai bună, decât ceea ce o esercéză — şi judecată mai dréptă şi mai promtă decât ceea ce o enunţă o corporaţiune asupra membrului sĕu. Când ajunge purtarea unui preot séu învĕţător la cunoscinţa consistoriului rĕul causat bisericei şi şcólei este deja irreparabil.

N'avem representanţă diecesană. Cine pórtă grijea multelor şi marilor interese diecesane? Câţĭ-va ómenĭ bĕtrânĭ crescuţĭ mare parte în curtea episcopéscă, carĭ nu cunosc ómenii şi viaţa decât din auḑ séu din cărţĭ. Aceştia manipuléză fondurĭ, duc socotelĭ şi se controléză ei pe ei, în loc sĕ controleze ei pe manipulanţĭ şi cei ce dau socotelile şi sĕ fiă numai sfetnicii supremĭ ai diecesei în cele morale, hierarchice şi materiale. Resultatele ne sunt cunoscute precum şi trebuinţa mare, ca sĕ fiă cât de iute altmintrelea.

Cele mai scumpe interese bisericescĭ şi şcolare reclamă déră organisarea dieceselor nóstre corespunḑĕtor spiritului timpului pe *basă representativă*, fără de acésta biserica ne este ameninţată, şcólele perdute; căcĭ biserica se subminéză prin legile bisericescĭ politice şi ţinuta oştilor faţă de ea a întregei administraţii — (ajutórele de stat şi altele) — ér şcólele ni-se subminéză prin şcólele de concurenţă ridicate de guvern pe banii noştri contra nóstră şi prin atragerea celor mai bunĭ învĕţătorĭ ai noştri la şcólele de stat.

Sĕ nu vorbim, că sistemul representativ este incompatibil cu hierarchismul, când acest din urmă se împacă şi cu acea împrejurare, că în multe locurĭ representaţiunea orăşenéscă, adecă Jidovii, calvinii şi abia 2—3 gr. uniţĭ românĭ aleg pe parochul gr. unit.

Mare aparat şi multe pregătirĭ încă nu ar trebuì, ca sĕ se facă lucrul cât de iute. Facă episcopii binele în mod autoritativ, numai sĕ-l facă; va sĕ ḑică organiseze representanţele parochiale, tractuale, vicariale şi diecesane cu ordinaţiunĭ, numai sĕ le organiseze cât de iute, că este mare şi neîncunjurată lipsă de ele.

In acésta nu-i póte opri nimenĭ, căcĭ dreptul de a-şĭ guverna după mai buna sa sciinţă şi cunoscinţă diecesa nu i-l va contesta nimenĭ. Făcêndu-se acésta în curênd ne-am afla cu *organisaţiune bisericéscă*, care ar impune mai mult celor ce vréu a îndesa pe Românii gr. uniţĭ în autonomia romano-catolicilor, decât tóte protestele. A cimenta acéstă organisaţiune apoi prin regularea relaţiunilor dieceselor singuratice între sine, ca sĕ formeze un întreg organic tótă biserica nóstră, nu va fi lucru greu, avênd archierei luminaţĭ în fruntea dieceselor.

Acésta o dorim, acésta o aşteptăm ca singura mĕsură mântuitóre pentru biserica şi şcóla nóstră, nu numai noi cei din părţile aceste mai espuse, ci în principiu toţĭ Românii gr. uniţĭ.

S.

Conflictul României cu Bulgaria.

„Neue Freie Presse“ publică următórea telegramă din Bucurescĭ:

„D-l Carp declară, că pentru România nu esistă nicĭ conflict cu Bulgaria, nicĭ motiv pentru înarmărĭ.

„Atrăgând atenţia puterilor asupra activităţei primejdióse a comitetului, România a predat puterilor îndatorirea de a face tóte demersurile.

„In casul când crimele comise în România de Bulgarĭ ar rĕmâné nepedepsite de Bulgaria, atuncĭ România va proteja siguranţa şi liniştea propriei ţĕrĭ prin severe mĕsurĭ poliţienescĭ şi la frontieră în contra emigrărei bulgărescĭ“.

*

„*Timpul*“ spune următórele:

Scirea despre arestarea institutorului *Ionescu*, directorul şcólei române din Turtucaia, de către autorităţile bulgare din Rusciuc, este din nenorocire adevĕrată.

Acum câte-va ḑile, d-l Ionescu, împreună cu soţia sa plecase la Bucurescĭ spre a avea o audienţă la d-l ministru al cultelor pentru afacerĭ privitóre la şcóla română din Turtucaia, pe care o dirigéză.

Ajunşĭ la Rusciuk, în momentul când voiau sĕ între în vapor soţii Ionescu au fost amêndoi înhăţaţĭ de nisce agenţĭ bulgarĭ. D-na Ionescu, mai voinică, a rĕuşit sĕ se smucéscă din mânile agenţilor şi a întrat în vapor. D-l Ionescu a fost tîrît de agenţĭ pe uscat şi arestat.

Unde se află închis profesorul Ionescu nu se scie; consulul nostru din Rusciuc n'a putut afla nimic până acum. Se bănuesce, că d-l Ionescu este dus într'un alt oraş bulgăresc, probabil la Varna.

D-na Ionescu, care la Rusciuc reuşise sĕ se refugieze în vapor, a venit la Giurgiu şi de acolo la Bucurescĭ, referând d-lui C. Arion, ministrul cultelor, cele întâmplate. Casul a fost comunicat d-lui ministru de esterne, care a făcut demersurile necesare la Sofia.

D-na Ionescu, care se află în capitală are informaţiunĭ particulare din Turtucaia, cumcă şcóla română de acolo a fost *devastată de Bulgarĭ*.

Trebue sĕ adăugăm, spre o mai esactă înţelegere a lucrurilor, că d-l Ionescu deşi director al unei şcóle române, este totuşĭ supus bulgar.

*

Judecătorul de instrucţiă d. Florescu a terminat partea ordonanţei privitóre la asinarea profesorului Mihăileanu; împreună cu judecătorul de instrucţie, d-l Ciuflea, d-l Florescu lucréză acum la partea ordonanţei privitóre la asasinarea lui Fitovsky.

Se speră, scrie „Const·“, că până Marţia viitóre ordonanţa de urmărire sĕ pótă fi sfîrşită şi trimisă la camera de punere sub acusaţiă.

Tóte investigaţiunile făcute de justiţie în cursul sĕptĕmânei acesteia şi cele ce se vor mai face de aci înainte vor forma un supliment de instrucţie.

*

Judecătorul de instrucţie d-l Florescu a semnat Sâmbătă douĕ-nouĕ mandate de aducere în contra căpitanului Popoff şi locotenentul Stoianoff din Rusciuc, carĭ sunt învinuiţĭ a fi agenţĭ provocatorĭ prin banĭ şi îndemn în asasinarea lui Fitovsky.

Aceste douĕ mandate vor apare în „Monitoriul Oficial“.

*

Despre armările şi pregătirile Bulgariei se anunţă:

La graniţa Dobrogei sunt concentraţĭ cu totul 12.000 de ómenĭ cu 63 tunurĭ între carĭ 2 baterii cu tir repede; tot aicĭ e concentrată mare parte a cavaleriei bulgare. In fortăreţele Vidin, Nicopole, Rusciuc şi Silistra sunt concentraţĭ 10,000 cu 86 tunurĭ, 24 de calibru mare. Intre Brezina şi Ţaribrod sunt 5000 soldaţĭ, în oraşele Şumla şi Sistov 3000. Cu totul aşadér 30,000. Afară de aceştia au fost chemate sub arme din contingentele dela 1886 şi 1897 cam 30,000 de ómenĭ.

*

„Adevĕrul“ a dat scirea, că patrulele bulgare din Turtucaia ar fi tras Joia trecuta salve de focurĭ asupra patrulelor române din Olteniţa, că un soldat român ar fi rĕmas mort pe loc şi că patrulele române ar fi rĕspuns cu alte salve, omorând pe mai mulţĭ soldaţĭ bulgarĭ.

Scirea, ḑice „Timpul“, este absolut inesactă. Ceea-ce a putut da nascere la acéstă invenţiune sunt focurile pe carĭ sentinelele le trag de mai multe-orĭ nóptea, creḑênd, că se apropie cine-va şi carĭ de alt-fel nu au lovit pe nimenĭ.

Asemenea casurĭ se cercetéză şi se resolvă de şefii posturilor respective dela graniţă.

*

Duminecă s'a ţinut parastasul pentru odihna sufletului rĕposatului patriot Mihăileanu la biserica Sf. Gheorghe-Nou, în Bucurescĭ.

*

Bulgarul Hazarfanoff, care era în relaţii cu ucigaşii lui Mihăileanu, a fort dat peste graniţă. Acest Hazarianop nu avea nicĭ o mesărie, ci trăia din escrocherii; dênsul nu avea nicĭ pasport, nicĭ vre-un alt act.

SCIRILE ḐILEI.

4 (17) Septemvrie.

Dela Adunarea Asociaţiunei mai publicăm ca întregire a raporturilor de mai înainte următórele amĕnunte: In diferitele secţiunĭ literare au fost aleşĭ câte 5 membri; astfel şi în secţiunea şcolară s'au ales cincĭ membri, fiind între aceştia şi d-l canonic din Blaşiŭ Dr. Vasiliu *Hossu*, al căruia nume raportorul nostru l'a fost scăpat din condeiŭ.

Intre óspeţii, carĭ au luat parte la adunare, au fost şi mai mulţĭ bărbaţĭ distinşĭ de dincolo de Carpaţĭ, între aceştia din Craiova d-nii: M. Străjanu, Ion Faur, adv. Cheţan, componistul Musicescu (Iaşĭ), ḑeputaţii Iliescu şi Coandă, revisorul şcolar N. D. Spinean, colonel Drogăescu etc.

Regele Carol la Ragaz. In 22 Aug. v. Regele Carol şĭ-a început cura sa la Ragaz. Sĕptĕmâna trecută a făcut ḑilnic escursiunĭ în localităţile din împrejurime. In 25 Aug. v. a sosit la Ragaz şi principele moştenitor Ferdinand cu principesa Maria şi micii principĭ. Sâmbătă în 26 Aug. v. Regele a primit visita principesei Antoaneta de Hohenzollern şi a principesei Matilda de Saxa, pe carĭ le-a reţinut la dejun.

Scire personală. Cu ḑiua de adĭ, 17 c., d-l primar al oraşului Braşov, F. Hiemesch, îşĭ începe concediul de şése sĕptĕmânĭ dat de representanţa orăşenéscă, con-

---

nilor de dincóce de Dunăre sĕ esprimă metaforic prin ochiŭ: ochiŭ de pădure. Esplicarea acestei apariţiunĭ semanologice trebue sĕ o căutăm în limba latină. *Gena* latinesc şi mai ales pluralul genae indică de regulă partea superióră a feţii dela pleópe în jos, până la osul fălcilor; e identic decĭ ca sens cu *obrazul* nostru, Plin. 11, 37, 57 şi 58. Gena obvine în loc de palpebra, aşa-déră în sens de *geană* la Ennius (Festus s. v. şi Serv. ad Verg. Aen. 6, 683); la poeţĭ însĕ gena are sensul special de *ochiŭ* (Prop. 3, 12, 36; 4, 5, 16; Ovid. Pont. 2, 8, 66, Her. 20, 206). Sensul de geană (palpebra) 'şi l'a păstrat gena în graiul de tóte ḑilele al poporului nostru, ér sensul de ochiŭ al cuvêntului îl regăsim în usul antropomorfic al genelor: geană ca antropomorfism e indentic cu ochiŭ.

Sprânceană indică ca antropomorfism: *a*) în genere orĭ-ce parte rĕsărită de pământ; de aicĭ adjectivul *sprâncenat* (rĕsărit, ridicat): culmea sprâncenată a dealului; *b*) în special: muche, culme, aşa d. e. sprânceana muntelui. Tot sensul de culme îl are şi *sufrânţeao* în graiul Aromânilor. In limba latină *supercilium* încă indică partea mai rĕsărită, vêrful, culmea, aşa d. e. supercilium tumuli (sprânceana dealului) Liv. 34, 29, 11; ba obvine şi singur în sens de înălţime, deal: supercilium quoddam excelsum nacti (ajungând pe o colină înaltă) Auct. B. Afr. 58, 1.

Pleópa obvine ca antropomorfism mai numai în frasa: *pleópa* cosciugului, (capacul cosciugului.) Pleópa e partea aceea a feţei omenescĭ, care acopere ochiul şi-i ascunde lumina ḑilei, ér cosciugul, respective capacul cosciugului îi astupă omului pentru tot-déuna lumina strălucitóre a ḑilei. Pleópa cosciugului, orĭ cât se pare de simplă ca espresiune, e una din cele mai plastice metafore ale graiului nostru poporal.

Lumina ochiului se numesce în graiul poporului nostru pupila. Probabil tot ca antropomorfism trebue interpretată lumina în sens de gemă la giuvaere: *lumina* inelului, ceea ce e identic cu peatra inelului. Sĕ ḑice şi *lumina* puscei, înţelegêndu-se gaura, prin care sĕ dă foc.

Urechiă (lat. vulg. auricula, resp. oricula). Figurat sĕ vorbesce de urechiă la vase, d. e. *urechea* urciorului (tórtă, mâner), apoi la ac: *urechea* acului; *urechea* cismei etc. Sĕ se compare în limba lat. *auris* la plug, un fel de corman la plugul roman: binae aures, duplici aptantur dentalia [1]) dorso Verg. Georg. 1,172.

Gură ca antropomorfism are un us fórte variat. Gură indică *a*) orĭ ce apertură, deschidătură de forma gurei: gura tunului, pivniţei etc. *b*) orĭ ce loc deschis, ce mijlocesce comunicaţiunea: pe o *gură* de raiŭ (întrare); *gură* de văi (trecătóre strîmtă); *gurile* Dunăriĭ etc. *c*) órĭ ce margine subţire mai ales la instrumentele de tăiat, aşa cum sunt şi marginile gurei (buzele): *gura* cuţitului, săbiei etc. Acelaş us îl are şi latinescul *os* (gură): os specus (gura peşterii) Tac. Ann. 4, 59; os portus (gura portului) Cic. Verr. 7, 12.

(Va urma.) Nicolae Sulică.

[1]) *Dentalia* (dela dens, dinte), fierul plugului, aşa déră tot antropomorfism.

form statutelor. In timpul acesta d-l primar va fi înlocuit prin d-l senator O. Alesius.

Adunarea generală estra-ordinară a comunităţii orăşenescĭ este convocată pe Miercurĭ, 19 n. c., eventual şi ḑiua următóre Joi, la 3 óre după amiaḑĭ în sala sfatului.

Jancso B. despre regretatul V. Glodariu. In „Budapesti Hirlap" dela 15 Septemvrie publică *Jancso* B. un prim articol despre cestiunea macedoneană în legătură cu actualul conflict româno-bulgar. Jancso ḑice, că regretatul *Vasilie Glodariu* a pus seminţa consciinţei naţionale în Românii macedonenĭ, când înainte cu vre-o două decenii a mers la Bitolia şi a înfiinţat acolo primul gimnasiu român. Glodariu scia fórte bine, că numai prin crearea unei inteligenţe române în Macedonia se póte forma o naţiune şi se vor puté reromanisa elementele românescĭ grecisate, séu bulgarisate. Gimnasiul din Bitolia şĭ-a continuat activitatea şi după reîntórcerea lui Glodariu, el însĕ are a-şĭ mulţumi esistenţa în mare parte acestuia.

Kronstadt—Bistritz—Hermanstadt. Foile şoviniste unguresci turbă de mânia, că esemplul dat de representanţa comunei Braşov, — care a decis, ca numele oficial al oraşului nostru sĕ fiă „Kronstadt", ér nu „Brassó", — a fost urmat şi de cei din *Bistriţa* şi *Sibiiu*. Representanţele numitelor oraşe au decis de-asemenea, sĕ se păstreze numele lor vechĭ: *Bistritz* şi *Hermanstadt*.

Principele Bulgariei în Budapesta. S'a ḑis, că principele Ferdinand a plecat din Ungaria la Sofia, unde a sosit pe la finea săptĕmânei trecute. Scirea acésta se rectifică de înse-şĭ foile unguresci, carĭ au raportat'o prima dată. Principele a plecat, ce-i drept, din Budapesta, însĕ nu la Sofia, ci la Alcsuth, unde a visitat pe archiducele Iosif. Sâmbătă s'a reîntors éraşĭ la Budapesta, şi numai erĭ diminéţa a plecat spre Sofia.

Dar prinţului Carol. Micul principe Carol, împlinind 7 anĭ la 3 Octomvrie, Sf. Sinod — spune „Evenimentul" — îi va face dar o carte de rugăciunĭ artistic ornamentată în aur şi smălţuită la Viena.

Păruială patriotică. In 14 Septemvrie n. s'a făcut la universitatea din Budapesta alegerea comitetului şi a preşedintelui studenţilor. Deja cu ḑile înainte se începuseră marĭ agitaţiunĭ printre cele două partide ale studenţilor. Partida „liberală" (jidovéscă) a făcut tot posibilul sĕ iese învingĕtóre asupra „naţionaliştilor". Dér nu i-a succes, căcĭ au învins naţionaliştii, ér ca preşedinte fù ales studentul Petru Mihalyi de Apşa, fiul deputatului cu acelaşĭ nume. După alegere a urmat o straşnică păruială pe coridórele universităţii; 14 tinerĭ universitarĭ au fost greu rănițĭ. Mâhnirea printre Jidanĭ e mare şi foile, carĭ îi sprijinesc, înjură pe tóte tonurile pe „naţionaliştĭ" acusându-i, că au dat mâna cu „reacţiunea", numai ca sĕ iese învingĕtorĭ.

Nou doctor în medicină. Sâmbătă, în 15 l. c., a fost promovat în aula universităţii din Budapesta la rangul de doctor în medicină d-l *Ioan Bucur*, stipendist al fundaţiunei Gojdu. Noul doctor e originar din Săcădate. Studiile şi-le-a făcut tot-déuna cu mare distincţiune, ér cele trei rigurόse şi-le-a făcut în scurtul interval de-o jumĕtate de an. Dorim noului doctor succese strălucite în cariera practică.

Cununiă. Din Bucuresci ni-se anunţă cununia d-lui *Aurel M. Raţiu*, funcţionar la Creditul Urban, originar din Braşov, cu d-ra *Olimpia Pop*, din Bucuresci.

Ḑiare croate confiscate. Din *Agram* se anunţă, că procurorul de stat a dispus sĕ se confisce tóte ḑiarele croate independente, carĭ au publicat articulĭ, combătând admoniarea metropolitului din Serajevo.

Concertul d-şórelor Elsa şi Grete Krumel, despre care am anunţat deja, se va da în 3 Octomvrie n., în sala nouă de concerte dela „Redută". La acel concert îşĭ va da binevoitorul sĕu concurs şi d-na Maria Dima. Bilete pentru acest concert se vênd de pe acum la librăria H. Zeidner şi costă: balcon 3 cor., fotel 2 cor. 40 banĭ, parchet I 2 cor., parchet II 1 cor. 60 banĭ şi rang. I 1 cor. 20 banĭ.

Biletele de liberă petrecere în România. De câte-va ḑile legaţiunile şi consultatele din Bucuresci sunt asediate ḑilnic de sute de supuşĭ pentru viza paşapórtelor, conform noului regulament asupra petrecerei în ţéră a strĕinilor. Fiă-care consulat a înmulţit numĕrul funcţionarilor pentru a puté satisface numĕrósele cererĭ. Din causa numĕrului considerabil de strĕinĭ, pe la unele legaţiunĭ şi consulate, care nu pot rĕsbi tótă lucrarea în scurt timp, s'a prelungit terminul pentru vizare pănă la 15 Septemvrie a. c.

Femeile la universităţile din Austria. Ministrul austriac de culte şi instrucţiune publică a dat ḑilele acestea o ordonanţă, prin care permite, ca femeile, carĭ au bacalaureatul, sĕ pótă fi înscrise la universităţile din Austria. Afară de acésta ele pot asculta şi cursurile farmaceutice şi după-ce şĭ-au luat diplomă, pot sĕ deschidă farmacii.

„Napoleonul" Bulgariei. Fóia bulgară „Vecerna Poşta" (Poşta Serii), urmând suratelor ei din Sofia, agită bărbătesce în contra României. Intr'un articul recent, acéstă fóie arată cine-i faimosul şef de asasinĭ *Sarafoff*, şi eclamă: „Vréu sĕ scie Românii, ce fel de om e Sarafoff? O spunem în două cuvinte: ceea-ce a fost Napoleon I, aceea este aḑĭ Sarafoff. Un fir de pĕr din capul lui Sarafoff preţuesce mai mult înaintea nóstră, decât toţĭ Românii". — Şi Bulgarii vor crede pe cuvênt pe „Vecerna Poşta".

Concert. Musica orăşenéscă va cânta Miercurĭ séra, poimâne, la otel „Europa".

Două interwievurĭ

asupra conflictului româno-bulgar.

„*Budapesti Hirlap*" dela 16 Septemvrie publică două interwievurĭ asupra conflictului româno-bulgar. Unul l'a avut colaboratorul sĕu cu o persónă despre care asigură, că cunósce fundamental tóte intenţiunile principelui Ferdinand; al doilea interwiev l'a avut corespondentul sĕu din Sofia cu ministru-preşedinte bulgar *Ivancioff*.

Cel dintâiŭ, vorbind despre comitetul revoluţionar din Sofia a ḑis între altele: Comitetul acesta, ale cărei base de esistenţă sunt în hotărîrile congresului din Berlin, este o corporaţiune aşa de independentă şi de puternică, încât *nicĭ guvernul, nicĭ principele nu pot lua lupta cu el.* Stambulov a încercat'o odată, dér a trebuit sĕ se retragă. Nisuinţele acestui comitet n'ar puté fi nimicite de principe şi guvernul sĕu, de cât décă ar voi sĕ se pună contra naţiunei bulgare. Conducĕtorii comitetului sunt *mai ales ofiţerĭ dimisionaţĭ.* Guvernul este convins, că comitetul are destulă forţă pentru a *mĕtura din calea sa pe un guvern, care s'ar opune nisuinţelor sale patriotice....* Conflictul nu se va puté aplana prin *umilirea* acestui comitet, nu vor rĕmâné însĕ nepedepsite fapte nedrepte pe calea legii....

Ministru-preşedinte bulgar *Ivancioff* sĕ fi declarat corespondentului numitei foi între altele: Cel mai bun rĕspuns pe care-l putem da procederei României, este s'o avisăm la *escelentele nóstre relaţii cu puterea suzerană*, carĭ nicĭ odată n'au fost aşa de sincere ca aḑĭ.... Nimenĭ n'a negat vre-odată la noi esistenţa comitetului macedonean; legile nóstre însĕ permit fiă-cărei societăţĭ, sĕ pótă trăi şi sĕ-şĭ ajungă scopul. (Cu toporul, pumnalul şi revolverul? — Red.) prescris în statute; dér legile nóstre pedepsesc cu rigóre faptele criminale, ce le sĕvêrşesc membrii lui. Décă aşa dér cineva ne dă dovedĭ, că comitetul macedonean, séu membrii lui au comis omor séu alte fapte punibile, *vom porni îndată cea mai energică procedură şi investigaţiă.* Declar cu tótă sinceritatea, că între guvern şi comitetul macedonean nu este nicĭ un fel de conexiune.

Aceste sĕ le fi ḑis d-l Ivancioff, pe lângă alte declaraţii în care se încércă a-şĭ scuza trăgănarea faţă cu justele reclamaţiunĭ ale României. Bate la ochĭ plăcerea şi graba cu care unele foi unguresci se grăbesc a publica ast-fel de interwiev-urĭ şi a face loc plângerilor bulgare, că „guvernul român ar voi sĕ denunţe pe Bulgarĭ la Pórtă şi la celelalte marĭ puterĭ" — plângere, ce a ridicat'o şi Ivancioff în acest pretins interwiev.

Refugiarea lui Krüger.

Scirea cea mai nouă din Londra este, că preşedintele *Krüger* e ţinut ca prisonier la Lourenzo-Marqueze. Nu i-se permite a eşi din casă şi nimenĭ nu e lăsat sĕ între la el. Probabil, că la provocarea Angliei Portughezii, gata pururea de a-i face hatârul, vor estrada în cele din urmă pe Krüger. Étă telegrama, care anunţă deţinerea lui Krüger:

L o n d r a, 15 Septemvrie. „*Daily Mail*" anunţă din *Lourenzo-Marqueze* cu data de erĭ, că *Krüger este formal reţinut prisonier*, în urma intervenţiunei consulului engles *Pott*, care a protestat categoric, ca Krüger sĕ folosésca teritoriul portughes ca loc de refugiu şi de aicĭ se întreţină relaţiunĭ cu puterea esecutivă din Transvaal. Din causa acésta Krüger a fost dus dela locuinţa consulului olandes la edificiul guvernului, unde este strict păḑit. Secretarul guvernatorului a fost făcut responsabil pentru Krüger şi i-s'a dat ordin, sĕ nu permită lui Krüger a-se depărta dela edificiul guvernial. Consulul şi ataşatul frances au voit sĕ visiteze pe Krüger, dér li-s'a refusat. Nicĭ lui *Schalk-Burger* nu i-s'a permis întrarea. Cincĭ persóne au fost arestate în ajun, bănuite fiind că alcătuiseră planul, de-a arunca în aer casa consulului neerlandes. Trei din ei au fost liberaţĭ, doi ţinuţĭ închişĭ.

*

Mareşalul Roberts a lansat o *proclamaţiă* ḑicênd, că din momentul ce preşedintele *Krüger* a trecut frontaria şi a renunţat formal la preşedinţiă, Burii ar trebui sĕ înţelégă inutilitatea de a urma lupta.

Din 15,000 Burĭ, carĭ au fost făcuţĭ prisonierĭ, nicĭ unul nu va fi liberat înainte ca Burii combatanţĭ sĕ se fi predat fără condiţiune.

Burii trebue sĕ se convingă, că nicĭ o putere nu va interveni.

Anglia este hotărîtă sĕ sfîrşésca rĕsboiul. Pretutindenĭ în afară de micile teritorii ocupate de armata generalului Botha, rĕsboiul a degenerat în operaţiunĭ neregulate.

Mareşalul Roberts ḑice, că ar lipsi dela datoria sa, décă n'ar întrebuinţa tóte mijlócele pentru a face sĕ înceteze acest mijloc de luptă.

*

Ḑiarul „*Daily Express*" confirmă scirea, că lordul Roberts se va îmbarca pentru Anglia în 1 Noemvrie. In locul lui va lua comanda supremă a trupelor englese din Africa, generalul Buller.

*

Membrii misiunei transvaaliene, *Wesel*, *Fischer* şi *Wolmarans* au adresat un apel către tóte guvernele statelor, în care espunênd situaţia republicelor, cer în numele dreptăţii şi umanităţii, ca acum în *ora ultimă* sĕ le dea ajutor şi sĕ salveze republicele.

Serbărĭ şi petrecerĭ.

D-l Demetriu *Cionte* preot cu Curătorimea şi poporul Bisericei gr. cat. române din Dumbrăviţă învită la serbătórea sânţirei bisericei renoite, ce se va ţiné în 21 Septemvrie n. 1900.

Programul serbărei: In 20 Sept. la 4 óre p. m. Inseratul cu Litia. In 21 Sept. la 8 óre din ḑi: procesiunea religiósă cu binecuvêntarea bisericei şi a 2 clopote; liturgiă solemnă, discurs festiv ocasional.

După terminarea ceremonielor oficióse prânḑ comun.

Prânḑul pentru persónă 3 cor.

Cu aceeaşĭ ocasiune se va arangia şi o petrecere cu dans sub patronagiul d-lui G. Pop de Băsescĭ, la care învită inteligenţa română din Baia-mare şi jur. Petrecerea va fi în 21 Sept. Comitetul arangiator: Dem. Cionte preot, preşedinte; Dr. T. Dragoş adv. v.-preş.; G. Barbul stud. techn. v.-preşedinte; I. Cherecheşiu, cassar; Nic. Costin, controlor. (Mai urméză vre-o 33 subscrierĭ).

Intrarea: de persónă 2 cor., de familiă 5 cor. Venitul curat e destinat pentru scopul şcólei confes.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe calea ḑiaristică. Inceputul la $^1/_2$8 óre séra.

*

Reuniunea meseriaşilor din Sebeş „*Andreiana*" învită la concert cu teatru, ce'l va aranja din incidentul sfinţirei bisericei renoite din Sebeş Dumineca în 10/23 Sept. a. c. în sala cea mare a hotelului „La leul de aur". Inceputul la 7$^1/_2$ óre séra. Intrarea: loc I 2 cor., loc II 1 cor. 40 b., loc III 1 cor., Galerie 60 b. Venitul e destinat în favorul „Fondului pentru ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor din Sebeş şi jur". Ofertele se vor cuita pe cale publică.

Program: I. 1) Cuvênt ocasional la desvălirea drapelului „Andreanei". 2) Sĕ cântăm aḑĭ în cor, cor mixt de Haydn. 3. *a*) Cine n'are dor pe vale, cor mixt. de G. Şorban. *b*) Ţiganul la vênat, anecdotă de T. Speranţă. 4) Copilo tu eştĭ gata, cor mixt de F. Mendelsohn. 5. *a*) Ţiganul cinstit, anecdotă de T. Speranţă. *b*) Eu mĕ duc codrul rĕmane, cor mixt de G. Şorban. — II „Sĕrăcie luciă" comediă într'un act de J. Vulcan representată prin: Petru Ursu, Saveta Moga, Petru Muntean, Sim. Androne, Petru Opincar, J. Reftea. In fine dans.

✝

Jalnicii Elena soţie, Elisa, Ovid, Elena fii, Vespasian Erbiceanu ginere, Ovid Erbiceanu, nepot, Beniamin, Nicolae, fraţĭ, Iosefina G. Densuşianu, Petru Pipoş, cumnaţĭ, Alexandru Densuşianu, nepot, Octavia şi căpitan A. Stoianovicĭ, familiile Circa, Erbiceanu, Puşcariu, Stoianovicĭ, Moroianu, cu inima sdrobită de durere fac cunoscut perderea prea iubitului lor soţ, tată, frate, cumnat, unchiŭ şi vĕr

Aron Densuşianu,

profesor universitar

încetat din viéţă, după o lungă suferinţă, la 2 Septemvrie, órele 3 a. m. în etate de 63 de anĭ.

Cortegiul funebru va pleca dela locuinţa decedatului, strada Ralet 6, Lunĭ 4 Septemvrie, órele 2 p. m., ér ceremonia religiósă va avé loc la Cimitirul Eternitatea.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă!

Iaşĭ, 2 Septemvrie 1900.

DIVERSE.

D-na Kopacsy la Şahul Persiei. Din Marienbad se raportéză, că după primul act al representaţiei de adio „Modell", actriţa Iulie *Kopacsy* fù învitată în audienţă la Şah, pentru a doua ḑi, la améḑă. Şahul primì pe artistă cu tótă suita sa în mod afabil şi esprimă admiraţiunea sa accentuând, că vocea şi jocul ei l'au încântat. El lăudă pe d-na Kopacsy cu vorbele cele mai magulitóre. După acésta urmă un concert în salonul Şahului ce durà mai mult de o óră; artista fù rugată sĕ cânte piese mai multe şi în fonograful Şahului. La fine Şahul îi oferì un cadou preţios de türkise şi briliante fórte marĭ, afirmându-i, că acestea ar fi autentice persiane. Concertul neputându-se termina, Şahul învită pe d-na Kopacsy sĕ-l repete a doua ḑi. Cadoul compus dintr'o garnitură de cercei, inel şi un medalion colosal represintă o valóre de câteva mii florinĭ..

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ literare pentru popor.

„Caractere morale, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea,* profesor. Cetitorul află în acéstă carte (de aprópe 400 pag.) o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

„Carte pentru toţĭ“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcăţian. Preţul 40 banĭ (plus 5 b. porto).

Legende sĕu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul tul *P. Ispirescu.* Format 8⁰ de 400 pag. Preţul 1 fl. 70 cr. . (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Vallace.* Tomul I conţine 532 pag. şi costă numai fl. —.75 cr. Er tom II are 508 pag. şi costă 70 cr. Intregul op fl. 1.45 cr. (francat fl. 1·60 cr.)

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte. localisată de *A. Popp.* Se recomandă mai ales pentru cei ce vréu sĕ jóce teatru. Preţul 12 cr. . . . (prin postă 14 cr.)

Viéţa după mórte, sĕu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul fl. —.50 cr. Cu posta 55 cr).

Noptĭ de iérnă. novele pentru popor de *George Simu.* Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Ţiganii, schiţă istorică lucrată pentru petrecere după mai mulţĭ autorĭ, de cunoscutul nostru scriitor *I. P. Reteganul.* Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr).

Merinde dela şcólă, sĕu învĕţăturĭ pentru popor, de *Dr. G. Popa.* Preţul 60 cr. (cu postă 70 cr.)

Poveştile Bănatului, este o carte mare cu poveştĭ din Bănat, de *G. Cătană,* împărţită în 3 tomurĭ. . . Preţul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu.* Preţul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 25 cr. (cu porto 28 cr.)

Dracul, novelă de V. R. *Buticescu.* Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 10 cr. (cu porto 12 cr.)

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop.* Preţul 20 cr. . . (cu porto 23 cr.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul.* Pr. 12 cr. cu porto 15 cr.

Opşagurĭ, cât cioplite. cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul.* Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 40 cr. (+ p. 5 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *V. Russu.* Conţine 170 pag. Preţul. 30 cr. era la început 1 fl., acum (cu porto 35 cr.)

Vivia, sĕu Biserica din Cartagine, naraţiune istorică, tradusă din italienesce de Dr. *Iuliu Dragoş.* Preţul 70 cr. (+ 5 cr. porto).

„Preotul din Noienĭ“, naraţiune istorică din vécul nostru, scrisă de *Arghirobarbu.* Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu.* Pr. 30 cr. + 3 cr. porto).

Poesii de *V. R. Buticescu.* Preţul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitărĭ în poesii şi prosă la anul nou, diua nascerei şi diua numelui, precum şi vorbirĭ la diferite ocasiunĭ şcolastice, de *G. Simu.* Preţul 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Cartea Săteanului, de *Emanuel Părăeanu.* Conţine mai multe novele poporale, scrise în stil fórte uşor, şi printre ele mai multe poesii. mai ales satirice. Preţul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă, de *A. Pop.* Preţul 40 cr. (cu porto 43 cr.)

Risete şi zîmbete, de *T. V. Gheaja.* cu 254 de anecdote, păcăliturĭ şi povestirĭ glumeţe. Preţul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii popórelor şi aplicaţiunea lor la *naţiunea nóstră* de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 1 fl., (+5 cr. prt.

„Amicul bun“, colecţiune de lectură solidătóre de caracter în direcţiune religiósă-morală, tradusă de prepositul capitular *Ioan Papiu.* Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica,* medic pensionat. Conţine vre o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de 80 cr. cu 50 cr. (+ 5 cr. porto)

Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţii lui Argirobarb. Conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţii. Preţul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Suciu.* 148 pag. 8⁰. Preţul. 50 cr. (cu porto 55 cr.),

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel sĕu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Preţul 30 cr. (+ 3 cr. prt.)

Toaste pentru tot felul de persóne şi ocasiunĭ, de *Tit. V. Gheaja,* spiritual la instit. de corecţiune din Gherla. Pr. 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Scrierĭ scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţĭ bărbaţii de şcólă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporalĭ din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor). Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiŭ) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop,* învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu,* profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invĕţătură creştinéscă“ sĕu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cath. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu.* Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.05
Renta de coróne ung. 4%	90.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.30
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.15
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	97.65
Renta de hârtie austr.	97.25
Renta de aur austr.	116.40
Losurĭ din 1860.	132.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.09
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	679.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	663.50
Napoleondorĭ	19.30
Mărcĭ imperiale	118.25
London vista	242.12½
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4%	97.90
Note italiene	90.30

Cursul pieţei Braşov.

Din 16 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vênd.	19.12
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.26	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la **Eremias Nepoţii.**

Sz. 5255—1900.
tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint tlknyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Gavet P. Iuon hosszufalusi lakós végrehajtatónak néhai Gavet I. Juon hosszufalusi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1045 korona tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a hosszufalusi kir. járásbiróság) területén lévő I. a hosszufalusi 331. sz. tjkvben A † alatt fekvő 639 és 640 hrsz. ingatlanokbol Gavet I. Juon adóst megillető jutalékra 413 korona. II. a hosszufalusi 1552, sz. tlkjkvben A † alatt foglalt 3000 és 3001 hrsz. egész ingatlanra 32 koronában, ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. evi október hó 24-ik napján d. e. 9 órakor** az irodában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól eladatni fog.

Árverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t- cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1900 évi junius hó 20-án.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Elekes
egyes biró.

1—1. 1093

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reinoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arĕta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“